

Біомаса пропонує ряд можливостей для енергетичного використання, головним чином йдеться про пряме згоряння з ціллю виробництва теплової чи електричної енергії, а також про когенерацію та виробництво біогазу або рідких біопалив.

Отже, використання біомаси має великий економічний ефект і допоможе вирішити проблеми: економічного характеру (використання біомаси дозволить краще розвивати промисловість), екологічного характеру (покращення стану довкілля через зменшення викидів парникових газів і залучення додаткових ресурсів через механізми Кіотського протоколу), зайнятості сільського населення (вирощування енергетичних культур). Також дозволить подолати енергетичну кризу в державі та наблизити Україну до країн ЄС.

Список використаних джерел:

1. Вернадський В. І. Жива речовина / В. І. Вернадський. – М., 1987. – 307 с.
2. Гелетуха Г. Біоенергетика замість газу / Г. Гелетуха, Т. Железна. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2015/01/9/520368/>.
3. Georgescu-Roegen N. The Entropy Law and the Economic Process. / N. Georgescu-Roegen. – Cambridge MA: Harvard University Press, 1971. – 457 p.
4. Економічна безпека України : сутність і напрямки забезпечення : монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. – К. : НІСД, 1997. – 144 с.
5. Подолинський С. А. Вибрані твори / С. А. Подолинський. – К.: ТОВ «Поліграф-Сервіс», 2008. – 312 с.
6. Про альтернативні джерела енергії [Електронний ресурс] : Закон України від 20 лютого 2003 р. № 555-15. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/555-15>
7. Руденко М. Энергия прогресса / М. Руденко. – К. , 2010. – 544 с.

Цимбалюк І.О.

кандидат економічних наук, доцент;

Лущик В.Д.

студентка,

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ЩОДО СТИМУЛЮВАННЯ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧИХ ЗАХОДІВ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

На сьогодні в Україні досить гостро постає проблема енергозбереження, що обумовлене як складною політичною ситуацією, так і нестабільністю в економіці та хронічним дефіцитом коштів, зокрема, і на провадження енергозберігаючих заходів. Вітчизняна практика використання податкових пільг для юридичних осіб та суб'єктів підприємницької діяльності, що запроваджують енергозберігаючі технології, не дає відчутного позитивного та стимулюючого ефекту, а недостатність державних коштів та низька

ефективність заходів, спрямованих на активізацію процесів енергозбереження шляхом залучення додаткових капіталовкладень змушують шукати нові джерела інвестицій, досліджувати та переймати досвід зарубіжних країн, вивчати можливість його адаптації до умов нашої держави. Все це визначає актуальність та своєчасність обраної теми дослідження.

Протягом останнього десятиріччя головним напрямком діяльності багатьох провідних міжнародних організацій було визначено сприяння на глобальному та регіональному рівнях вирішення завдань, пов'язаних з підвищенням енергетичної ефективності економіки та зниженням неефективних витрат палива та енергії [1, с. 96]. Зараз, як ніколи гостро, для України постає питання участі та здійсненні заходів щодо енергозбереження, переходу на альтернативні види ресурсів. Ряд провідних країн світу мають у цій сфері значний досвід, який доцільно розглянути та проаналізувати (див. таблиця 1).

В більшості країн світу інвестиції в енергозберезувальні заходи є досить популярними та здійснюються як державою, так і приватним сектором. Проаналізувавши світовий досвід залучення інвестицій у сферу енергозбереження, до основних позитивних чинників, що стимулюють інвестиційні процеси у цій сфері можна віднести: стабільність та досконалість законодавчої бази, рівень впровадження енергоефективних заходів, інформованість та сприйняття суспільством проблеми економії енергоресурсів.

Серед основних методів та інструментів зарубіжної практики енергозбереження переважають примусові заходи – законодавчо закріплені норми й ініціативи, впроваджувані державними органами влади.

Таблиця 1

Світовий досвід залучення інвестицій у енергозбереження

Країна	Суб'єкти, що реалізують заходи енергозбереження	Заходи щодо енергозбереження
Німеччина	Впровадження енергозбереження в основному фінансують банки й великі корпорації. Здійснюється стимулювання державними дотаціями використання альтернативних видів енергії.	Підтримка стабільної системи змішаного енергозабезпечення. Стимулюється перехід на використання альтернативних видів енергії, видобуток бурого й кам'яного вугілля. Розглядається варіант імпорту зрідженого газу, поставки якого можуть здійснюватися в танкерах, минаючи газопроводи.
Австрія	Кошти на енергозбереження виділяє держава, що розподіляються через спеціальний банк фінансування комунальних екологічних інвестицій і консалтингових проєктів. У країні існує структура організацій, що надають допомогу в питаннях енергозбереження й енергоефективності.	Акцент здійснюється на економії енергоресурсів. Держава виділяє кошти у декількох напрямках: - підприємствам на охорону навколишнього середовища й енергозбереження (25%), - інвестиції для обладнання ТЕЦ (від 10 до 20%), - гранти на поліпшення теплових характеристик старих будинків (25-30%)

Японія	Фінансова підтримка енергоефективності здійснюється державою.	Використовується ряд податкових, митних, кредитних та інших механізмів, що стимулюють підвищення енергоефективності та ресурсозбереження. Прийнято ряд державних програм, спрямованих на збільшення частки поновлюваних і альтернативних джерел енергії.
Швеція	За виконання заходів енергетичної політики відповідають ряд державних і неурядових структур. Активними учасниками реалізації політики у відповідних сферах є Шведське агентство з охорони довкілля та Національна рада з житлових питань, будівництва і планування.	Основний акцент на економічних методах керування – податках, дотаціях й субсидіях, торгівлі квотами й електричними сертифікатами. Існує високий рівень свідомості суспільства щодо переваг енергоефективних технологій і біоенергетики. Налагоджено чітку систему контролю за використанням енергоресурсів.
США	Кошти виділяє держава у вигляді пільг, дотації для енергоефективних суб'єктів господарювання.	Формується нова споживча культура, заснована на дбайливому природокористуванні й свідомому виборі енергозберігаючих технологій. Використовуються економічні методи стимулювання енергозбереження: - надання субсидій при придбанні теплоізоляційних матеріалів для своїх будинків і енергозберігаючого устаткування. - надання знижок від енергозбутових компаній, а також безвідсоткового кредиту на впровадження нових технологій власникам бізнесу, які вирішили підвищити енергоефективність свого підприємства.
Польща	Змішане фінансування енергетичних проєктів (кошти Євросоюзу, міжнародних фондів-донорів, екологічних фондаций, бюджету).	Існує спеціальний комунальний фонд, кошти якого акумулюють за рахунок зборів від населення і використовуються для реалізації недорогих проєктів енергозбереження, підвищення якості опалення, поточний ремонт.

Джерело: розроблено авторами за даними [1; 2; 3; 4]

Проте, не варто забувати про потужний фінансовий потенціал приватного сектору, а також населення країни, але, для його реалізації необхідно створити економічно захищені та вигідні умови, вдосконалювати чинну нормативно-правову базу та зменшувати податковий тиск й бюрократичний навантаження.

Таким чином, в Україні є всі можливості для реалізації інвестиційних проєктів у сфері енергозбереження, для чого необхідно звернути увагу на досвід закордонних країн, які сформували свої традиції енергоекономії. Адже не виключено, що методи й інструменти, які вдало працюють в інших державах, можуть увінчатися успіхом і в українських реаліях. Зокрема, слід звернути увагу на досвід європейських країн, в яких підтримка

енергозбереження здійснюється на державному рівні через використання податкових стимулів.

Разом з тим, розглядати приклад тільки однієї країни не раціонально, необхідно зважати на весь накопичений світовий досвід загалом. Реалізуючи потенціал енергозбереження в Україні можливо не лише налагодити систему енергопостачання, а й підвищити конкурентоспроможність вітчизняної економіки, збільшити обсяг виробництва й створити нові робочі місця.

Список використаних джерел:

1. Сурменелян О. Р. Світовий досвід управління енергозбереженням / О. Р. Сурменелян // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2013. – № 2. – С. 96-108.
2. Кривцов А. И. Перспективы глобального минерально-сырьевого обеспечения и эффективность использования минеральных ресурсов / А. И. Кривцов, И. Ф. Мигачев // Руды и металлы. – 2001. – № 1. – С. 16-31.
3. Саприкін В. Енергетична політика Швеції: визначеність цілей, послідовність, заохочення / В. Саприкін // Національна безпека і оборона. – 2009. – № 1. – С. 44-47.
4. Зарубежный опыт мотивации энергосбережения [Текст] / М. С. Бернер, А. В. Лоскутов, Д. Б. Понаровкин, А. Н. Тарасова // Энергосбережение. – 2008. – № 3. – С. 44-48.